

Czy to jeszcze baśń?

Materiał składa się z sekcji: „Życie jest samo największą baśnią”.

Materiał zawiera 3 ilustracje (fotografie, obrazy, rysunki), 11 ćwiczeń, w tym 3 interaktywne.

Bibliografia:

- Źródło: *Księżniczka i smok*, [w:] Beata Krupska, *Bajki*, Warszawa 2015.

Czy to jeszcze baśń?

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Życie jest samo największą baśnią.

Hans Christian Andersen

Ćwiczenie 1

Oto zdania pochodzące ze znanych baśni. Dopasuj je do odpowiednich tytułów.

„Król jest nagi!”

„Królowa Śniegu”

„Coś mnie ukłuło w serce! O, a teraz coś mi wpadło do oka!”

"inna bajka2"

"coś tam coś tam"

"inna bajka"

"coś tam coś tam2"

„Nowe szaty cesarza”

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Ktoś usunął niektóre słowa z opisu baśni. Przywróć je, by zdania odzyskały sens.

Baśń to rodzaj o pewnych charakterystycznych cechach:

- : nieokreślone (np. za górami, za siedmioma rzekami).
- Czas: (np. dawno, dawno ; pewnego razu).
- Świat: współistnieją dwa światy, prawdopodobny i – pełen magii, cudownych zdarzeń.
- Bohaterowie: (np. król, księżniczka, biedak, sierota) i fantastyczni (np. smok, czarownica, wróżka, krasnoludek); (np. Szewczyk , Calineczka, Kopciuszek) i źli (np. wiedźma, czarnoksiężnik, macocha).
- Postacie są dobrane na zasadzie np. dobry - zły, leniwy - pracowity.
- Zwierzęta i rośliny obdarzone są cechami , mówią, wyrażają swoje uczucia.
- : prawdopodobne (np. podróż, narodziny dziecka) i fantastyczne (np. zamiana królewny w żabę, latanie na miotle).
- Przedmioty: zwyczajne (np. kubek, nóż, klucz, miecz) i (np. zaczarowany pierścień, czarodziejska różdżka).
- Zakończenie: na ogół szczęśliwe dla dobrych (np. żyli długo i szczęśliwie).
- Morał: rzadko wyrażony , ale czytelny: dobro zostaje , a zło ukarane.

nieokreślony

realistyczni

ludzkimi

magiczne

wprost

Wydarzenia

dobrzy

kontrastu

opowiadania

nagrodzone

fantastyczny

Miejsce

temu

siedmioma

bohaterów

Dratewka

Zródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ciekawostka

Najstarszy (pochodzący z IX–X wieku) znany zbiór około 300 baśni to *Księga tysiąca i jednej nocy*. Są to historie opowiedziane przez Szeherezadę, żonę okrutnego króla Szachrijara. Po nocy poślubnej pozbawiał on życia każdą ze swoich poprzednich żon. Szeherezada, aby uniknąć śmierci, przez 1001 nocy opowiadała mu wymyślone przez siebie baśnie. Przerywała je w najciekawszym momencie tuż nad ranem. Szachrijar, chcąc poznać zakończenie opowieści, co dzień odkładał wykonanie wyroku. W końcu zrezygnował z okrutnego zamiaru.

Do najbardziej znanych baśni pochodzących z *Księgi tysiąca i jednej nocy* należą: *Ali Baba i czterdziestu rozbójników*, *Przygody Sindbada Żeglarza*, *Cudowna lampa Aladyna*.

Ciesząc się kawą. Scena z *Baśni z tysiąca i jednej nocy*

Źródło: a. nn., olej na płótnie, domena publiczna.

Ćwiczenie 3

Wysłuchaj opowieści pt. *Księżniczka i smok* Beaty Krupskiej lub przeczytaj ją uważnie. Zwróć uwagę na czas i miejsce wydarzeń.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PzcMwXgCT>

Utwór Beaty Krupskiej pt. *Księżniczka i smok* czyta Elżbieta Golińska

Contentplus.pl sp. z o.o.,

recytacja – nagranie audio

Beata Krupska

Księżniczka i smok

Z pewnością nikt wam nigdy nie mówił, że na świecie żyje jeszcze jeden smok. Jest bardzo stary i znudzony życiem, cierpi na reumatyzm

i od dawna już nie porywa żadnych księżniczek. Nie porywa ich dlatego, że po pierwsze: bardzo trudno dziś o księżniczki, a po drugie: uważa, że smoki w jego wieku nie powinny zajmować się podobnymi szaleństwami.

Ale pewnego dnia, gdy siedział w swoim zamku, popijając kakao i grzejąc łapy przy kominku, naszły go wspomnienia młodości i zapragnął raz jeszcze, po raz ostatni, porwać jakąś księżniczkę.

Nałożył kalosze i nauszniki i poszedł przed siebie, a siedł tak długo, aż spotkał księżniczkę. Obejrzał ją krytycznie i zapytał:

– Księżniczka?

– Pewnie.

Była bardzo ładna, ponieważ księżniczki mają obowiązek być ładne, a ta była szczególnie obowiązkowa.

– To ja cię porwę – zdecydował smok.

– Dobrze – zgodziła się księżniczka i oczy jej rozbliły. – To będzie zupełnie jak w bajce! A nie zapomniałeś jeszcze, jak to się robi?

– Wielka mi sztuka porwać księżniczkę! Bierze się ją pod pachę i niesie

– burknął smok. Następnie wziął księżniczkę pod pachę i zaniósł do swojego zamku.

– Gdzie chcesz być zamknięta, w lochu czy w klatce w sali rycerskiej?

– zapytał, stawiając ją na posadzce.

– Wolę w sali rycerskiej. W lochu ciemno, nic nie widać i pełno myszy. A ja myszy jakoś nigdy nie mogłam polubić, choć parę razy już próbowałam – powiedziała księżniczka.

– Ja też myszy nie lubię – skrzywił się smok. – To takie bezcelowe stworzenie. Nie wiadomo, czemu ma służyć. Nawet mój kot ich nie lubi i dusi każdą, która mu się nawinie między łapy.

Zamknął księżniczkę w klatce, a potem zjadł zupę ogórkową na obiad.

Księżniczka zjadła naleśniki z serem, uważając, że zupa ogórkowa jest zbyt pospolitym jedzeniem dla księżniczki. Potem grali w karty.

Księżniczka ciągle wygrywała, więc smok się obraził, zamknął ją znowu w klatce i poszedł spać. Chrapał bardzo głośno, więc

księżniczka nie zmrużyła oka przez całą noc i rano miała bardzo zły

humor.

– Czemu jesteś taka zła? – zapytał smok, który wyspał się znakomicie i był przyjaźnie usposobiony do całego świata.

– Jak mogę być w dobrym humorze, kiedy zostałam porwana przez smoka i nie wiem, co ze mną będzie! – krzyknęła księżniczka.

– E tam, nie przesadzaj. Wiesz, co z tobą będzie. Uratuje cię jakiś dzielny rycerz, wyjdiesz za niego za męża i urodzisz dużo dziwnych dzieci.

– Dlaczego dziwnych? – zainteresowała się księżniczka.

– No bo jak dzieci rycerza mogą nie być dziwne? Będą nosiły zbroje, strusie kity na hełmach i będą napadały na Bogu ducha winne smoki.

– Masz rację – zgodziła się księżniczka. – Jestem bardzo ładna, więc z pewnością ktoś mnie uratuje. A potem będę gotowała obiady rycerzowi i dziwnym dzieciom, będę gotowała, gotowała, aż się zestarzeję i zbrzydnę. Ale wtedy właściwie uroda nie będzie mi potrzebna, bo będę już miała męża.

– Trochę urody zawsze się przyda – sprzeciwił się smok. – Spójrz na mnie. Jestem stary, ale ciągle dość przystojny. Dbam o siebie, dobrze się odżywiam, dużo śpię i na noc zawsze smaruję pysk kremem poziomkowym. No i jestem kawalerem. To najlepiej robi na urodę.

Następnego dnia do zamku przyjechał rycerz.

– Hej, księżniczko! – zawołał.

– Co ty tu robisz? – zawołała księżniczka. – To jest prywatny zamek i nie wolno tu wchodzić obcym.

– Ja nie jestem obcy. Jestem dzielnym, szlachetnym rycerzem, który przybył, aby ciebie uratować

– zaprotestował rycerz.

– Nie mam teraz czasu. Muszę ugotować zupę ogórkową dla smoka. Poszedł do pracy, a że dziś akurat miał w planie straszenie okolicznej

Księżniczka, rycerz, smok

Źródło: Uniwersytet Wrocławski, zpe.pl, licencja: CC BY 3.0.

ludności, więc z pewnością wróci głodny i zmęczony. Nie jest już przecież taki młody – wytłumaczyła księżniczka.

– To ja poczekam – powiedział rycerz. – Ja też bardzo lubię zupę ogórkową.

Smok wrócił z pracy i zdenerwował się bardzo, zobaczywszy rycerza.

– Mam nadzieję, że nie przyszło ci do głowy ze mną walczyć. Jestem taki zmęczony, że z pewnością bez żadnego wysiłku rozprułyś mi brzuch swoją **kopią** – zaburczał.

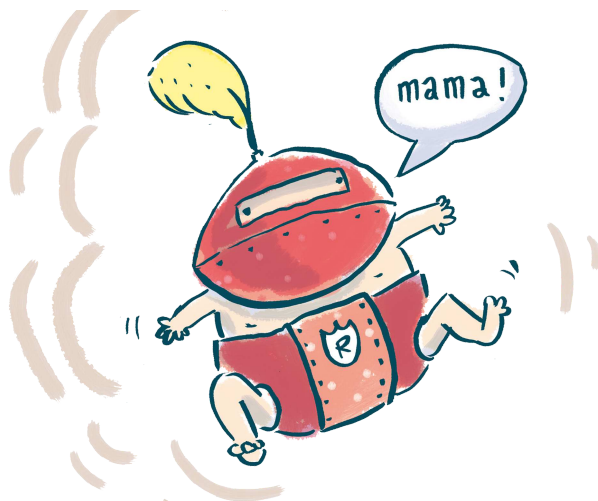
– Ależ skąd! – zaprzeczył rycerz. – Jeśli dasz mi trochę zupy i księżniczkę, to zaraz sobie pójdę.

– Proszę bardzo – odparł smok – ale muszę ci powiedzieć, że ci dzisiejsi rycerze są zupełnie pozbawieni romantyzmu. Ale cóż, jak być romantycznym, kiedy nad głową latają samoloty, rakiety i dzikie kaczki, a okoliczna ludność bardziej się boi podatków niż smoka. Księżniczka jednak odmawiała uznania intencji rycerza za szlachetne, waląc chochlą w stół i krzycząc, że nie będzie całe życie gotować i hodować chmary dzieci ze strusimi kitami na hełmach.

Dopiero, gdy rycerz obiecał jadać obiady w restauracji przynajmniej dwa razy w tygodniu, kiedy powiedział, że dzieci wcale nie muszą chodzić w hełmach, może tylko w niedzielę, i kiedy przyrzekł kupić księżniczce psa, kota, dwie gąsienice i rudą kurę znoszącą złote jajka, zgodziła się zostać jego żoną.

Odjechali wraz z rycerzem na jego koniu, który również miał hełm ze strusią kitą, a smok machał chusteczką i wołał, żeby koniecznie przyjechali do niego w niedzielę na zupę ogórkową.

Gdy został sam, zrobił sobie kakao, a potem usiadł przed kominkiem, grzejąc łapy i rozmyślając. Potem stwierdził, że porywanie księżniczek

Dziecko-rycerz

Źródło: Uniwersytet Wrocławski, zpe.pl, licencja: CC BY 3.0.

znakomicie wpływa na apetyt, zjadł więc dwa rogate, drożdżówkę i cztery śliwki i poszedł spać. Nad zamkiem rozległo się głośnie chrapanie.

Źródło: *Księżniczka i smok*, [w:] Beata Krupska, *Bajki*, Warszawa 2015.

Ćwiczenie 4

Zastanów się i powiedz, czy coś cię w tej opowieści zdziwiło? Co to było?

Ćwiczenie 5

Ułóż plan wydarzeń opowieści *Księżniczka i smok*.

Pożegnanie.

Gra w karty.

Umowa smoka z rycerzem.

Porwanie księżniczki.

Zobowiązanie rycerza.

Niechęć księżniczki do rycerza.

Przybycie rycerza.

Uwięzienie księżniczki.

Ostatni na świecie smok.

Wspólny obiad.

Niespokojna noc.

Zły humor księżniczki.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Które punkty planu opowiadania *Księżniczka i smok* nie pasują do świata baśni? Wyjaśnij, dlaczego tak myślisz.

Ćwiczenie 7

Wybierz z tekstu opowieści *Księżniczka i smok* jeden fragment, który według ciebie najbardziej nie pasuje do świata baśni. Uzasadnij swoje zdanie.

Ćwiczenie 8

Odpowiedz, czy twoim zdaniem autorka opowieści *Księżniczka i smok*...

- nie lubi baśni?
- kpi z nich?
- bawi się nimi?

Definicja: antybaśń

- to utwór, którego treść odwołuje się do znanych baśni np. uwięziona w wieży księżniczka, której strzeże smok. W antybaśni występują fantastycznie postacie, wydarzenia i przedmioty, są one jednak przedstawione w nietypowy, często humorystyczny sposób np. z misją uwolnienia księżniczki wyrusza Shrek - ogr, samotnik, którego wszyscy się boją. Zakończenie antybaśni często bywa zaskakujące np. okazuje się, że uratowana księżniczka jest ogrzycą, a smoczyca zakochuje się w ośle;

- nazwa 'antybaśń' powstała z połączenia części anty-, która tworzy określenia będące przeciwieństwem czegoś.

Ćwiczenie 9

Uzasadnij, że *Księżniczka i smok* to przykład antybaśni.

Ćwiczenie 10

Podaj tytuły innych antybaśni, także filmowych.

Ćwiczenie 11

Zilustruj dowolną techniką swoją ulubioną antybaśń.

